

ÕPPEAINE NIMETUS	Eesti keel
ÕPPEAINE KIRJELDUS	Valdkonnapädevus Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, mis tähendab suutlikkust tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku, riikliku ja iseenda identiteedi alust, mõista erinevaid kirjandustekste ning nende tähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos. Keele- ja kirjanduspädevus hõlmab teadmisi ja oskusi, kujundamaks keele- ja kultuuriteadlikku inimest, kes käitub nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses verbaalsele ja sotsiaalsele kontekstile vastavalt. Keele- ja kirjandusõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks omandab õpilane järgmised valdkonnapädevused: 1) austab keelt kui kultuuri kandjat ja vahendajat, hindab seda kui avaliku suhtluse vahendit, väärtustab eesti rahvuskirjandust ja rahvapärimust ning keelelist ja kultuurilist mitmekesisust; 2) saavutab keeleteadlikkuse, arvestab kultuuris välja kujunenud keelekasutus- ja suhtlustavasid, teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana; 3) loeb, esitab ning kirjutab eri tüüpi ja liiki tekste, analüüsib tekstide keelekasutust, ülesehitust ja vormistust, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult; 4) leiab, hindab kriitiliselt ning kasutab eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, austab intellektuaalomandit; 5) mõistab ilukirjandusteose kunstilisi väärtusi, analüüsib ja tõlgendab eri tüüpi ning eri žanris tekstide ülesehitust, väljendust ja sisu; 6) omandab lugemisharjumuse, väärtustab lugemist, kujundab loetu põhjal oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, rikastab mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda keele- ja kultuuriteadmisi. Õppeaine kirjeldus Eesti keele oskus on nii aineõpetuse eesmärk kui ka õppekavas sätestatu omandamise alus. Eesti keele oskus kõnes ja kirjas pole üksnes inimese identiteedi, tema mõtlemis- ja tundevõime kujunemise alus, vaid ka jätkusuutliku ja ennastjuhtiva õppimise eeldus kogu edasiseks eluks. Kui õpilane mõistab eesti keele tähtsust sotsiaalse suhtluse vahendina ja rahvusliku kultuuri kandjana, kujuneb ta täisväärtuslikuks ühiskonnaliikmeks, kes suudab ennast erinevates suhtlusolukordades selgelt ja ladusalt väljendada, mõistab erinevaid tekste, on võimeline argumenteerima ja mõtestatud teksti looma.

Põhikoolis pannakse alus õpilaste sotsiaalsele kirjaoskusele, st oskusele kasutada keelt teadlikult ja kriitiliselt isiklikus ja avalikus elus, õppe- ja tööolukorras. Õpilastes kujundatakse teadmisi ja oskusi, mis hõlmavad keelt, selle variante, eri tüüpi ja liiki tekste ning mis lubavad toime tulla suulise ja kirjaliku suhtlusega, tekstide vastuvõtu ja loomisega. Keeleõpetuse kõrgeim siht on aidata õpilasel kujuneda iseseisvaks teksti vastuvõtjaks ja loojaks, kes on omandanud tänapäeva eesti kirjakeele.

1.–4. klassis on eesti keel kirjandusega lõimitud õppeaine, milles taotletakse nii keele kui ka kirjandusõpetuse eesmärgi. I kooliastmes loeb õpilane vähemalt kümme, 4. klassis vähemalt neli tervikteost eesti või maailma lastekirjandusest. Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eraldi, kuid tugevasti lõimitud õppeained, mille kaudu arendatakse sihipärase lugemise, suulise keelekasutuse ja kirjutamisoskust.

II ja III kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi neljas õppevaldkonnas: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstilooming ja keeleteadlikkus. Siingi on eesti keele õpetamise keskmes (tervik)tekstid ja katkendid või tekstikorpused ning nendega seotud tekstitoimingud. Keelepädevuse tagab võimalikult eripalgeline, kuid autentne ja adekvaatne tekstivalik, mis võimaldab omandada keeleteadmisi ja kujundada hoiakuid. Suhtlemisõpetusega kujundatakse oskust kasutada multimodaalses suhtluses eri kanaleid ja keskkondi (sh netikeskkonda), oskust arvestada suhtlemisel eesmärki, partnerit ja olukorda, oskust vahendada teavet, väljendada oma arvamusi ja hinnanguid. Tähelepanu pööratakse ka netiturvalisusele. Suhtlusoskuse arendamisel tehakse informatiivseid esitlusi (nt raamatututvustusi) nii individuaalselt kui ka koostöös.

Teksti vastuvõtu õpetusega kujundatakse oskust tekste leida ja valida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, samuti rakendatakse erinevaid lugemis- ja kuulamisvõtteid ning süvendatakse oskust teksti mõista ja sellele reageerida. Arendatakse kriitilise lugemise oskust ning analüüsitakse erinevaid tarbetekste. Elulähedaste ja tähenduslike aine- ja muude tekstide käsitus lõimitakse tekstide ülesehitusliku eripära, sõnavara, grammatika ja õigekeelsuse õpetamisega, et kujundada õpilases loomulik keeleteadlikkus.

Tekstilooming õpetusega kujundatakse mitmekülgset ja eesmärgistatud eneseväljendusoskust, mille puhul õpilane tajub situatsiooni ja adressaati ning suudab oma mõtteid selgelt ja täpselt, tekstiliigile omasel viisil väljendada. Jutustavate, kirjeldavate ja arutluselementidega tekstide kõrval hõlmab kirjutamine avarat tekstivälja alates tarbetekstidest kuni ilukirjanduseni. Tekstiloomes on põhiohk kirjutamisprotsessil, õpilane järgib kirjutamise etappe alates eeltööst kuni lõpptulemuse vormistamise ja viimistlemiseni. Keeleteadlikkuse õpetusega avardatakse keeleteadmisi, omandatakse õigekeelsuspõhimõtted, kujundatakse eesti keelt väärtustavat hoiakut. Arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, kujundatakse arusaamist keele arengust ja muutumisest ning murrete eripärast.

Keeleteadlikkust, mis peab tagama korrektse ja mitmekülgse kirjakeele omandamise, õpetatakse muude tekstitoimingute osana. Et õpilane osaleks aktiivselt ja vahetult õppeprotsessis, peavad keeleõppe tegevused olema mitmekülgsed ja funktsionaalsed. Keeletundides omandatakse konkreetseid keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuuldut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning kirjutatakse eri liiki tekste. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata. Keeleallikate kasutamine lõimitakse tekstiloomesse, st et õpilane oskab teabe põhjal langetada teadlikke keelevelikuid, mis arvestavad suhtlusolukorra sobivust. Tekstitöös on oluline ka digitaalse sisu loomine, muutmine ja taasesitamine.

Üldpädevused

Kultuuri- ja väärtuspädevus - Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, mis tähendab suutlikkust tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku, riikliku ja iseenda identiteedi alust, mõista erinevaid kirjandustekste ning nende tähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos. Keele- ja kirjanduspädevus hõlmab teadmisi ja oskusi, kujundamaks keele- ja kultuuriteadlikku inimest, kes käitub nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses verbaalsele ja sotsiaalsele kontekstile vastavalt.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus - Eesti keele ainevaldkond võimaldab läbi viia erinevaid ühiseid tegevusi (rühma- ja paaristööd, ajurünnakud, rollimängud jms), kus õpitakse teistega arvestama, käitumisreegleid järgima, oma arvamus avaldama, argumenteerima ja põhjendama valikuid ja otsuseid.

Enesemääratluspädevus - Eesti keele aine toetab õpilase oskust analüüsida ja hinnata oma mõtteid, tugevaid ja nõrku külgi, tegevust ning selle tulemusi. See kujundab õpilase arusaamist endast ja oma võimetest. Pädevuse kujunemisele aitab kaasa erinevate tööde ja tegevuste analüüsimine ja neile hinnangu andmine. Olulisel kohal on õpilaste võime käituda ettetulevates õppeolukordades mõtestatult ja analüüsivalt.

Õpipädevus - Õpilast suunatakse tööd korraldama alates teabe kogumisest, materjalide ja töötlemisviisi valikust ning lõpetades töö tegemise ja tulemuse analüüsiga. See arendab suutlikkust probleeme märgata ning lahendada, oma võimeid hinnata ja arendada ning õppimist juhtida. Teavet kogudes areneb õpilase funktsionaalne kirjaoskus, täieneb erialane sõnavara ning oskus seda kasutada. Õpiülesannete teemade leidmisel võiks lähtuda situatsioonidest või probleemidest, mis seostuvad igapäeva elu probleemidega.

Suhtluspädevus - Suhtluspädevuse arendamist soosib esinemisjulguse toetamine ja eneseväljenduse oskuse arendamine läbi õpilaste enda või rühmas tehtud tööde esitlemise ning tööprotsessi ühise reflekteerimise ja tagasisidestamise. Paaris- ja rühmatöö ülesanded võimaldavad õppida teistega

arvestama, oma seisukohti põhjendama ja ühiseid lahendusi leidma. Õpilasi suunatakse analüüsima oma käitumist ning selle mõju kaaslastele ja koostööle. Oma tööd suuliselt või kirjalikult esitledes saadakse esinemiskogemusi ning areneb väljendusoskus. Suunatakse eesti keelest erineva emakeelega kaasõpilastega turvaliselt suhtlema.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus - Teistes õppeainetes õpitud rakendatakse teoorias ja praktikas, st erinevaid graafikuid, skeeme, diagramme, tabelleid õpitakse lugema ja nendest teavet leidma, tõlgendama. Ka vastupidi tegutsema, st teksti või andmete põhjal jooniste, tabelite, skeemide, diagrammide jms koostamine. Tööjuhendite lugemine ning nende põhjal tegutsemine.

Ettevõtlikkuspädevus - Olulisel kohal pädevuse arendamisel on kasvatada õpilastes julgust oma probleemsituatsioone lahendama asuda ja võtta riske ning vastutust oma töö teostamise eest üksi või rühmas. Oma ideede, mõtete, ettepanekute selge esitamine, põhjendamine, kaitsmine.

Digipädevus - Digitehnoloogiat saab kasutada nii õppe-, informatsiooni otsimise kui ka suhtlemisvahendina. Info otsimise ja analüüsi puhul on digitehnoloogiat võimalik rakendada nii individuaalse kui õpilasekeskse meetodina, kus õpilane saab töötada koos või üksinda teatud ülesande lahenduste otsimisel ja leitu esitlemisel kaasõpilastele. Kogutud teavet ja ideid kasutatakse kooskõlas autoriõigusega. Erinevad veebikeskkonnad, suhtlusvõrgustikud ja ajaveebid suhtlemisvahendina võimaldavad tehtud kajastada ning tutvustada oma tegevust teistele. Seejuures arvestab õpilane internetis turvalise suhtlemise põhimõtteid.

Lõiming teiste õppeainetega

Matemaatika, loodusained, tehnoloogia, kehaline kasvatus, sotsiaalsained, kunstained, võõrkeeled - Õpitud rakendatakse teoorias ja praktikas, st erinevaid graafikuid, skeeme, diagramme, tabelleid õpitakse lugema ja nendest teavet leidma, tõlgendama. Ka vastupidi tegutsema, st teksti või andmete põhjal jooniste, tabelite, skeemide, diagrammide jms koostamine. Tööjuhendite lugemine ning nende põhjal tegutsemine. Erinevat liiki (nt teabetekst, tarbetekst, aimekirjandustekst) tekstide lugemine, info leidmine, analüüsimine, järelduste tegemine ja ka koostamine. Loodusainetes või sotsiaalainetes omandatud sõnavara kasutamisoskus (nt kas lehed kõdunevad või mädanevad jms).

Läbivad teemad

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine - Õpilasi suunatakse mõistma õppimist kui elukestvat õpet. Aidata õpilastel saada ülevaade oma tugevustest ja nõrkustest, mida saab arvestada elukutse või karjääri valikul. Arendama oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö- ja otsustamisoskusi ning teabega

ümberkäimise oskusi. Arendama oskust seada endale eesmärged ning tegutseda neid ellu viies süsteemselt. Tutvustatakse erinevaid ameteid ja elukutseid, nende arengut minevikus ja tulevikus, õpitakse tundma töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kodukoha majanduskeskkonda.

Keskkond ja jätkusuutlik areng - Tähelepanu pööratakse keskkonnasäästlike tarbimisharjumuste kujundamisele ja kujunemisele, tehakse koostööd teiste õppeainetega, kus see teema on praktiliselt teostatav (lõiming tehnoloogiaõpetusega: ei raiska toitu, materjale, sorteerin prügi). Aru saada inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku, tehnoloogilise ja inimarengu erinevate tunnuste vastastikusest seotusest ning inimtegevusega kaasnevatest mõjudest. Arutlema keskkonnaprobleemide üle nii kodukoha, ühiskonna kui ka üleilmsel tasandil, kujundama isiklike keskkonnavalaseid seisukohti ning pakkuma lahendusi keskkonnaprobleemidele.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - Olulisel kohal pädevuse arendamisel on kasvatada õpilastes julgust oma probleemituatsioone lahendada asuda ja võtta riske ning vastutust oma töö teostamise eest üksi või rühmas. Oma ideede, mõtete, ettepanekute selge esitamine, põhjendamine, kaitsmine. Vabatahtliku töös osalemine, korraldada mingi ürituse vms ja teed seda vabatahtlikult ilma tasuta ning kaasada ka teisi vabatahtlikke. Väärtustada ühiselu demokraatlikku korraldamist, koostööd, kodanikualgatusi ja vabatahtlikkusele põhinevat tegutsemist ning konfliktide rahumeelset ja vägivaldatut lahendamist.

Kultuuriline identiteet - Kultuuriteadliku inimese kasvatamine. Austab keelt kui kultuuri kandjat ja vahendajat, hindab seda kui avaliku suhtluse vahendit, väärtustab eesti rahvuskirjandust ja rahvapärimust ning keelelist ja kultuurilist mitmekesisust. Mõistab kultuuridevahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana. Õpib tundma ning väärtustama oma ja teiste kultuuride pärandit ja eripära, toetudes ühelt poolt erinevates õppeainetes õpitule ning seda üldistades, teiselt poolt ka omaalgatuslikult loetule, nähtule ja kogetule. Teadvustab ning õpib tundma mineviku ja nüüdisaja ühiskondade kultuurilist mitmekesisust.

Teabekeskond ja meediakasutus - Infot otsitakse erinevatest allikatest, nt raamatutest ja Internetist. Õppetöös õpitakse info kogumiseks kasutama mitmesuguseid teabekanaleid ning hindama kogutud informatsiooni usaldusväärsust. Kogutud infot kasutades tuleb arvestada autoriõigustega. Veebikeskkondade kasutamine aitab rikastada õppetööd ja võimaldab õpilastel vajalikku infot otsida ja jagada.

Tehnoloogia ja innovatsioon - Oluline on, et õpilane saaks aru tehnoloogia toimimisest ja on võimeline looma eakohaseid uusi lahendusi. On kursis tehnoloogiaalaste uuendustega ja võimalustega ning oskab neid otstarbekalt

	kasutada. Tehisaju kasutamine õigesti ja ainult õppimise eesmärgil, st ei esita tehisaju tehtud tööd enda omana - plagiaat. Tervis ja ohutus - Kujundada õpilases õiget ajakasutust, õppimismeetodeid (õppimise ja puhkuse tasakaal, nt silmade puhkamine), tervislikke eluviise ja liikumise olulisust vaimse tervise heaks. Väärtustama enda ja teiste tervist, ohutust ja turvalisust. Käituma hoolivalt ja lugupidavalt enda, teiste ning ümbritseva keskkonna suhtes. Aktsepteerima ja järgima üldtunnustatud reegleid ning kooli kodukorda. Väärtused ja kõlblus - Taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliseks inimeseks, kes väärtustab enda ja teiste tehtut ning sellesse panustamist. Õpilastes kujundatakse praktilisi käitumisoskusi, õpitakse mõistma käitumisvalikute põhjusi ja võimalikke tagajärgi. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi, kuidas arvestada kaaslastega, arendada organiseerimisoskust ning lahendada konflikte.
	TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD
I KOOLIASTE	Õpilane: 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust; 2) väärtustab eesti keelt; 3) omandab eesti keele lugemistehnika; 4) loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondades; 5) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjaliselt ja arvutil eri keskkondades; 6) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult; 7) analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste.
II KOOLIASTE	Õpilane: 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust; 2) mõistab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit; 3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult; 4) teeb õpitu piires keeleteadlikke valikuid, kasutab korrektset kirjakeelt ja sobivat sõnavara; 5) loeb tekste latusalt ja eesmärgistatult eri keskkondades ja allikatest; 6) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel; 7) analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste; 8) mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära; 9) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi; 10) väärtustab lugemist, leiab endale sobivat lugemisvara.

III KOOLIASTE	Õpilane: 1) väärtustab oma rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust; 2) väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit; 3) on keeleteadlik, väljendab end eesmärgipäraselt, selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt suuliselt ning kirjalikult; 4) loeb tekste vilunult, eesmärgistatult ja kriitiliselt eri keskkondades ja allikatest; 5) kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel; 6) analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga; 7) mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära ning funktsiooni; 8) kujundab lugemise kaudu väärtushoiakuid ja tõekspidamisi; 9) väljendab end sobivat ja rikkalikku sõnavara kasutades; 10) omandab lugemisharjumuse ja väärtustab lugemist.	
	ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU sh praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm õppetegevused
1. klass	Suuline ja kirjalik suhtlus • eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi; • toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi; • kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuulnud lause või jutu sisu; • teab, et sõnadel on lähedase või vastandtäheendusega sõna ja nimetab neist mõningaid; • väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab;	• Häälik- ja foneemanalüüs • Õpetaja ja kaaslaste kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine • Kuuldu ja nähtu kirjeldamine • Hääldus- ja intonatsiooniharjutused • Sõnatäheenduse selgitamine, sõnavara rikastamine • Sobiva suhtlusviisi valik • Lihtlauseliste küsimuste moodustamine ja nendele vastamine • Jutustamine • Luuletuse peast esitamine Põhimõisted: häälik, häälikupikkus

	• teab, et lause lõpeb punkti, küsi- või hüüumärgiga; • teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimed kirjutatakse suure algustähega; • moodustab liitsõnu; • nimetab sõnaliike (nimisõna, tegusõna, omadussõna).	
2. klass	Suuline ja kirjalik suhtlus • eristab sõnades häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikuid ja nende pikkusi; • kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja juhendamisel; • tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna; • suudab kuulata kaaslaste lugemist ja vastata küsimustele kuuldu põhjal või esitada küsimusi kaaslastele; • väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; • vestleb oma kogemustest ja loetust; • tunneb ära kahekõne, luuletuse, muinasjutu, vanasõna, mõistatuse; • koostab suulise jutu;	• Häälik- ja foneemanalüüs • Õpetaja ja kaaslaste kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine • Tekstilähedane jutustamine • Sobiva suhtlusviisi valik • Erinevate tekstiliikide ilmekas esitamine • Teksti põhjal küsimuste koostamine Põhimõisted: häälik ja täht, jutt, luuletus, mõistatus, näidend, vanasõna, kahekõne, muinasjutt, jutustamine Lastekirjanduse kuulamine, eakohaste näidendite ja filmide vaatamine ja analüüs, luulekonkurssidel osalemine, klassisisised esitlused ja arutelud

	• on suuteline esitama luuletust peast; • suudab kodus õpitud pala jutustada; • suudab jälgida kaaslase loetavat teksti ja märgata seal esinevaid vigu. Teksti vastuvõtt • loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu; • mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu; • vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele; • on lugenud lasteraamatuid, nimetab nende pealkirju, autoreid ja tegelasi, annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi. Tekstiloome • kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid; • teostab ärakirja, vormistab tööd, varustab töö kuupäevaga;	• Funktsionaalne lugemine • Lugemise ladusus, õigsus ja enesekontroll • Vaikne lugemine • Selge diktsioon, ilmekas lugemine • Küsimuste moodustamine Põhimõisted: diktsioon, lugemistempo, intonatsioon Lastekirjanduse lugemine, võimalusel raamatukogutunnid, ühislugemispäev • Suur ja väike kirjatäht • Ärakiri • Kirjalike tööde vormistamine • Käekirjalise teksti lugemine Põhimõisted: ärakiri, suur ja väike kirjatäht, pealkiri, kuupäev, äärejooned, siduskiri, lahuskiri

	• mõistab enda, õpetaja ja kaaslaste käekirjalist teksti; • koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate. Keeleteadlikkus • alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti, hüüu- või küsimärgiga, tehes üksikuid vigu; • eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täis- ja kaashäälikuühendit; • teab, kuidas märkida häälikuid ja nende pikkusi sõnades; • teab, kuidas moodustatakse liitsõnu ja kuidas neid õigesti kirjutada, oskab liitsõnu poolitada; • kirjutab õigesti sõnade lõppu -d (mida teed?), -te (mida teete?), -vad (mida teevad?) -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kellele? millele?), tehes üksikuid vigu; • oskab õigesti kirjutada jutustavaid, küsi- ja hüüdlauseid, teab nende lausete lõpumärke; • teab peast võõrtähtedega tähestikku; • oskab leida lausetest omadussõnu ja esitada nende kohta küsimusi; • oskab kasutada lausetes koma, teab, missuguste	Erinevad ära kirjatööd, koolisisesed konkursid ja üritused • Häälik- ja foneemanalüüs • Silbitamine ja poolitamine • Lause ja lauseliigid • Liitsõnad • Õigekirjareeglid • Võõrsõnatähed • Sõnaliigid • Komaga ja komata sidesõnad Põhimõisted: suluga ja suluta kaashäälik, täishäälik, häälikuühend, silp, poolitamine, sõna, lause, liitsõna, võõrsõnatähed, nimisõna, omadussõna, tegusõna, sidesõna, koma Emakeelepäeva tähistamine (etteütlus, stendide kujundamine jne)

	sõnade ette koma käib (sest, et, kuid, aga, vaid); kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse.	
3. klass	Suuline ja kirjalik suhtlus kuulab mõtestatult eakohast teksti; toimib sõnumi või juhendi järgi; väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid; vaatleb sihipäraselt, kirjeldab nähtut ning märkab erinevusi ja sarnasusi; avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta; annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi; jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskaemi ning küsimuste toel; mõtleb loole alguse ja lõpu;	Õpetaja ja kaaslaste kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine Sobiva suhtlusviisi valik Kirjeldamine ja võrdlemine Erinevad tekstiliigid Jutustamisskeemi või -kava koostamine, tekstilähedane jutustamine, küsimuste ja märksõnade abil kokkuvõttev jutustamine Samatähenduslikud ja eritähenduslikud sõnad Erinevate tekstiliikide ilmekas esitamine Teksti põhjal küsimuste koostamine ja vastamine Põhimõisted: häälik ja täht, jutt, luuletus, mõistatus, näidend, vanasõna, kahekõne, muinasjutt, luuletus, mõistatus, jutustamine Luulekonkurssidel osalemine, klassisisesed esitlused ja arutelud, lastekirjanduse kuulamine, eakohaste näidendite ja filmide vaatamine ja analüüs. Digitunnis e-kirja kirjutamine.

	• leiab väljendumiseks lähedase ja vastandtähendusega sõnu; • esitab luuletust peast. Teksti vastuvõtt • loeb nii häälega kui ka endamisi ladusalt ja teksti mõistes; • mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ning kaarti; • loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga; • vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta; • eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku ning keeldu; • tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna ja kirja; • teab nimetada mõnd lastekirjanikku. Keeleteadlikkus • kirjutab loetava käekirjaga; • kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektselt paberile ning vormistab kirjalikud tööd nõuetekohaselt; • valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi,	• Erinevate tekstiliikide (tabel, graafik, diagramm, kaart) funktsionaalne lugemine • Lugemise ladusus, õigsus ja enesekontroll • Vaikne lugemine • Selge diktsioon, ilmikas lugemine • Küsimuste moodustamine teksti põhjal Põhimõisted: diktsioon, lugemistempo, intonatsioon, väitlause, hüüdlause, küsilause, palve ja käsk, muinasjutt, mõistatus, vanasõna, näidend/lavastus, luuletus, kiri, muistend, legend, nali, valm Lastekirjanduse lugemine, võimalusel raamatukogutunnid, ühislugemispäev • Suur ja väike kirjatäht • Ärakiri • Kirjalike tööde vormistamine • Häälik- ja foneemanalüüs • Silbitamine ja poolitamine • Lause ja lauseliigid • Sõnaliigid • Õigekirjareeglid • Komaga ja komata sidesõnad Põhimõisted: ärakiri, suur ja väike kirjatäht, pealkiri, kuupäev, suluga ja suluta kaashäälik, täishäälik, häälikuühend, silp, poolitamine, äärejooned, siduskiri, lahuskiri, nimisõna, tegusõna, omadussõna, asesõna, antonüümid, sünonüümid

	sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu; • märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ning tunnuseid; • teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestikjärjestuses; • kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed; • piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi; • kirjutab etteütlemise järgi õpitud õigekirjareeglite ulatuses teksti. Tekstiloome • jutustab ja kirjutab loetud ning läbielatud sündmusest; • jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; • kirjeldab eesmärgipõhiselt eset, olendit, inimesi;	Erinevad ära kirjatööd, koolisisesed konkursid ja üritused, emakeelepäeva tähistamine (etteütlus, stendide kujundamine jne) • Lühi- ja loovjutt • Kavapunktide, mõttekaardi, märksõnade, skeemi järgi kirjutamine • Arvutikiri • Erinevad tekstiliigid Põhimõisted: mõttekaart, kavapunktid, skeem, märksõnad, e-kiri, pildiseeria, kutse, õnnitlus, ümberjutustus, kuulutus

	• kirjutab käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja aadressile; • kirjutab eakohase pikkusega loovtöid küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskaemi või kava toel; • koostab kutse, õnnitluse, teate ja e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega ümberjutustusi ning teisi loovtöid küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskaemi või kava toel.	
4. klass	Suuline ja kirjalik suhtlus • kuulab mõtestatud teksti; • toimib tööjuhendi järgi; • annab lühidalt edasi kuuldu sisu; • oskab esitada kuuldu kohta küsimusi; • väljendab oma arvamust; • annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt; • esitab peast luuletuse või rolliteksti; • erinevates suhtlusolukordades väljendab end arusaadavalt ja arvestab suhtluspartneriga; • leiab koos kaaslase või rühmaga vastuseid probleemülesannetele; • kasutab visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid.	• Eesmärgistatud kuulamine • Jutustamine ja ümberjutustamine • Osalemine aruteludes Põhimõisted: ümberjutustus, luuletus, dialoog, rollimäng

	Teksti vastuvõtt • loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult; • saab aru kirjalikust tööjuhendist; • mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; • otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb selgeks nende tähenduse; • vastab teksti põhjal küsimustele ja leiab tekstist vajalikku infot; • sõnastab teksti peamõtte; • tunneb ära jutustuse, rahvaluule, värssloo, näidendi, kunstmuinasjutu, tõsielujutu eakaaslastest, loomateemalise ilukirjandusliku ja aimejutu, vanasõna, kõnekäändu; • loeb eakohast kirjandust ja tutvustab loetu sisu; • jutustab ümber loetud juttu tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt. Tekstiloome • jutustab ja kirjutab loetud ning läbielatud sündmusest; • jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskaemi ja küsimuste toel; • kirjeldab eesmärgipõhiselt eset, olendit, inimesi; • kirjutab käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise	• Funktsionaalne lugemine • Infootsing • Erinevad tekstiliigid • Tekstilähedane ja kokkuvõttev ümberjutustamine Põhimõisted: plaan, tabel, diagramm, kaart, jutustuse, rahvaluule, värsslugu, näidend, kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, loomateemaline ilukirjanduslik ja aimejutt, vanasõna, kõnekäänd • Ümberjutustamine • Kirjeldamine • Ümberjutustuse, loovtöö ja lühema tarbeteksti kirjutamine • Mõtte-, idee-, mõistekaardi koostamine Põhimõisted: tarbetekst, loovtöö, referaat, mõttekaart, ideekaart, mõistekaart

	eesmärgile, funktsioonile ja aadressile; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel. Keeleteadlikkus märgib kirjas õigesti lühikesi, pikki ja rõhutatult pikki täis- ja kaashäälikuid; märgib sõnades õigesti kaashäälikuühendi; kirjutab õige sulghääliku oma- ja võõrsõnade algusse; pöörab tegusõna olevikus; moodustab ainsust ja mitmust, olevikku ja minevikku; poolitab sõnu õpitud reeglite piires; järgib tekstis õpitud ortograafiareegleid; kirjutab suure algustähega isiku ja kohanimed; kirjutab väikese algustähega õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetused; moodustab ja kirjutab õigesti liitsõna; kontrollib enda tööd näidise järgi; kirjutab etteütlust õpitud õigekirjareeglite piires.	Häälikuõpetus Sõnavara Vormiõpetus Lauseõpetus Põhimõisted: tegusõna pöörded, ainsus, mitmus, olevik, minevik, eitus, jaatus
5. klass	Suuline ja kirjalik suhtlus valib juhendamise toel suhtluskanali;	Sõnavara Häälikuõigekiri Algustähe õigekiri Teabetekst

	● leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi; ● esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning annab hinnanguid. Teksti vastuvõtt ● analüüsib teksti väljenduslaadi lähtuvalt kasutusvaldkonnast ja suhtlusolukorrast; ● nimetab teksti liiki, selle eesmärgi ja iseloomustab autori väljenduslaadi õpitud keeleteadmiste põhjal; ● võrdleb tekste ülesehituse, vormistuse ja keelekasutuse põhjal; ● tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskkondi, leiab neist vajaliku teabe, koostab lihtsama päringu; ● hindab sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa, verbaliseerib graafilise teabe; ● tunneb konspekterimise võtteid, teeb lugedes või kuulates märkmeid, koostab skeeme; ● oskab sõnastada lugemise, vaatamise, kuulamise eesmärgi ja teeb eesmärgist lähtuva kokkuvõtte;	● Kirjeldamine ja jutu kirjutamine ● Käänamine ● Lauseõpetus

	• esitab teksti kohta kriitilisi küsimusi ja avaldab arvamust, kontrollib teksti usaldusväärsust, eristab arvamust ja fakti. Tekstiloomed • teeb lühiettekande, oskab allikaid valida ja hinnata, koostab lihtsama viite;• kirjutab tekste protsessikeskselt, täiendab tagasiside põhjal tekste;• jutustab oma elamustest ja kogemustest, ehitab jutustuse tavakohaselt üles;• kirjeldab eset, olendit ja inimest, ehitab kirjelduse tavakohaselt üles;• arutleb suuliselt ja kirjalikult, ehitab arutleva teksti tavakohaselt üles ja kasutab arutlevale tekstile omaseid keelendeid;• vormistab tekstid korrektselt nii käsitsi kui arvutil;• põhjendab oma hinnangut tekstinäidetega. Keeleteadlikkus • tunneb eesti keele häälikusüsteemi;• järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;• moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid;• rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes.	

6. klass	Suuline ja kirjalik suhtlus • valib juhendamisel suhtluskanali; • peab sobivalt telefonivestlusi ning kirja- ja meilivahetust; • leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi; • esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning annab hinnanguid; • võtab loetut ja kuuldut lühidalt kokku nii suulisel kui ka kirjalikus vormis. Teksti vastuvõtt • tunneb õpitud tekstiliike (tarbe-, teabe- ja meediatekste) ning nende kasutamise võimalusi; • loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste; • võrdleb tekste omavahel, esitab küsimusi ja arvamusid ning teeb lühikokkuvõtteid; • kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid. Tekstiloome • leiab juhendamisel tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ning Internetist;	• Kirjakeel ja argikeel • Tekstiliigid • Võõrsõnade õigekiri • Sõnaliigid • Käändsõna vormistik • Kokku- ja lahkukirjutamine • Tegusõna vormistik • Meedia • Otse- ja kaudkõne • Internet • Lauseõpetus • Sugulaskeeled

	• tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe;• tunneb kirjutamise põhietappe;• jutustab, kirjeldab, võrdleb ning arutleb suuliselt ja kirjalikult, vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;• esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);• kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju (ka e-kirju ja sõnumeid), oskab leida ning täita lihtsamaid planke ja vorme;• avaldab viisakalt ning olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suulises kui ka kirjalikus vormis;• kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid tekste luues ning seostades. Keeleteadlikkus • tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;• moodustab ning kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;	

	● kontrollib trüki- ja digisõnastikest sõna tähendust ja õigekirja; ● teab üldtuntud lühendeid ja kasutab neid tekstis; ● eristab kirjakeelt ja argikeelt, teeb sobiva sõnavaliku vastavalt kontekstile; ● rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsid ja hinnates.	
7. klass	Suuline ja kirjalik suhtlus ● nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest; ● esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid; ● valib suhtluskanali ja peab asjalikku kirja- ja meilivahetust; ● teeb kuuldu ja loetu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte. Teksti vastuvõtt ● kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti vastuvõtmisel, analüüsimisel ja tõlgendamisel ning seoste loomisel; ● võtab kokku ja konspekteerib tekste, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel, osutab arusaamatule; ● sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab	● Kirja kirjutamine ja kuulutus ● Sõnaliigid ● Silp ja välde ● Astmevaheldus ● Käändsõnade vormistik ● Kirjeldus ja iseloomustamine ● Jutustamine ● Sõnavaraõpetus ● Täheõigekiri ● Meedia ● Tegusõnade vormistik ● Kokku- ja lahkukirjutamine

	arvamust, kommenteerib, tõlgendab ning seostab oma kogemuste ja mõtetega. Tekstiloome ● seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toimingu eesmärgiga, vahendab kuulnud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale; ● koostab teksti vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususe võtteid; ● kasutab tekstiloomel sõnaraamatut või digisõnastikke; ● kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt, vormistab korrektselt eriliigilisi tekste. Keeleteadlikkus ● järgib eesti õigekirja aluseid ja põhimõtteid; ● kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ja -vorme; ● kasutab eesti kirjakeelt avalikult esinedes ja õppides; ● suhtub mõistvalt eesti keelt teise keelena kõnelejatesse, on toetav vestluspartner.	
8. klass	Suuline ja kirjalik suhtlus ● annab kaaslastele tagasisidet, põhjendab ja avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust	● Suuline ja kirjalik kõne ● Lauseõpetus ● Kirjandiõpetus ● Lihtlause ● Liitlause ● Tekstiliigid

	ning seisukohta nii suuliselt kui ka kirjalikult; ● teeb kuuldu ja loetu kohta suulise või kirjaliku kokkuvõtte; ● esitab kuuldu ja loetu kohta kriitilisi ning täpsustavaid küsimusi, teeb järeldusi; ● väitleb eakohastel teemadel, teeb selle põhjal järeldusi ja üldistusi; ● märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid. Teksti vastuvõtt ● tunneb olulisi teabe- ja meediatekstide liike, kasutamise võimalusi ja ülesehitust; ● märkab kujundlikku keelekasutust mõjutusvahendina; ● kontrollib loetud tekstides fakte, eristab libauudist uudisest; ● kirjeldab meedia eesmärke ja olemust, võrdleb erinevaid meediakanaleid ja väljaandeid; ● analüüsib kriitiliselt mitmesuguseid meedia- ja teabetekste. Tekstiloomed ● valib tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja Internetist; ● valib kriitiliselt alustekstid ning osundab neid sobivas vormis;	● Meedia ● Lauselühend ● Otsekõne ja kaudkõne ● Alusteksti järgi kirjutamine (refereerimine ja tsiteerimine)

	• kirjutab enda tekste protsessikeskselt: kavandab teksti, võtab arvesse tagasisidet, viimistleb, avaldab teksti sobival viisil; • oskab eesmärgipäraselt kirjutada (nt loovtöö, kirjand, arvamislugu); • valdab erinevaid alusteksti kasutamise võtteid. Keeleteadlikkus • nimetab oskuskeeli, kasutab oskussõnastikke; • eristab ametlikku ja mitteametlikku konteksti; • nimetab sõnaliike, leiab neid lausest ja toob näiteid; • teab eesti keele lauseehituse peajooni, tunneb keelendite stiiliväärtusi; • rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsides ja hinnates; • leiab keeleallikatest õigekirjajuhiseid; • eristab rind- ja põimlauset, leiab selle osad ja sidendid, kasutab neid eesmärgipäraselt ja korrektselt; • kirjavahemärgistab lauseid (liht-, liitlaused, otsekõne jne), põhjendab sidendi ja märgi valikut.	
9. klass	Suuline ja kirjalik suhtlus • osaleb erinevates suhtlusolukordades avalikus ruumis;	• Keelesugulus • Internet • Sõnamoodustus (tuletamine, liitmine, laenamine)

	• tunneb eesti keele suhtlustavasid, märkab tehtavaid keelevelikuid; • kirjeldab ametliku ja mitteametliku suhtluse keelelisi eripärasid ning rakendab neid; • esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid; • teeb kuuldu ja loetu kohta kokkuvõtteid suuliselt ja kirjalikult; • valdab vestlusvõtteid: algatab vestluse, arendab teemat, väljendab eriarvamust viisakalt. Teksti vastuvõtt • tunneb peamisi keelevaldkonna teabeallikaid; • otsib veebist teavet ja kasutab seda eesmärgipäraselt; • seostab sõnalise, helilise ja pildilise teabe; • teeb kasutatud keelevahendite kohta järeldusi, märkab kujundlikkust mõjutusvahendina; • oskab tekste võrrelda, sh kommenteerida ja oma mõtetega seostada; • analüüsib kõnet, eristab kõne osi, kirjeldab kõne eesmärki, leiab kõnest teabe ja autori seisukoha. Tekstiloome • oskab eesmärgipäraselt kirjutada erinevaid tarbetekste	• Kirjandiõpetus • Sõnavaraõpetus (stiil, kujundlikkus) • Kõne ja väitlus • Lauseõpetus • Tekstiliigid

	(elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) ja neid korrektselt vormistada; • koostab jutustava-arutleva teksti, leiab teema, sõnastab pealkirja, valib sobivad keelevahendid, arvestab vastuvõtjat;• väljendab hinnanguid, seob alusteksti mõtted enda seisukohtadega, kasutades selleks sobivaid keelevahendeid;• esineb suuliselt ja peab kõnet;• toimetab enda tekste tagasiside põhjal. Keeleteadlikkus • väärtustab eesti keelt kui riigikeelt, kirjeldab kirjakeele kujunemist, mõistab üldjoontes keeleseaduse olemust;• oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest;• kirjeldab keelendite stiiliväärtust, kasutab ja mõistab keelendite tähendusvarjundit;• tunneb ja selgitab hinnangu väljendamise keelelisi vahendeid;• kasutab teksti sidususe võtteid enda tekstides.	